

นิพนธ์ต้นฉบับ

อุบัติการณ์การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุของผู้พิการทางสายตา ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง จังหวัดขอนแก่น

ณัฐพงษ์ สิมศิลา⁽¹⁾, เลิศชัย เจริญธัญรักษ์⁽²⁾

วันที่ได้รับต้นฉบับ: 17 ตุลาคม 2564

วันที่ตอบรับการตีพิมพ์: 22 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาอุบัติการณ์การเกิดอุบัติเหตุ และการบาดเจ็บของผู้พิการทางสายตาในโรงเรียนแห่งหนึ่ง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ซึ่งมี 4 ตอนคือ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุของผู้พิการทางสายตา ในรอบ 6 เดือน (เดือนกันยายน 2563 – กุมภาพันธ์ 2564) ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และ ข้อมูลการอบรมของผู้พิการทางสายตาเกี่ยวกับการฝึกทักษะ เก็บข้อมูลระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน 2564 จำนวนผู้พิการทางสายตาทั้งสิ้น 93 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด

ผลการศึกษา พบว่า อุบัติการณ์การเกิดอุบัติเหตุของผู้พิการทางสายตาในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 88.17 เป็น เพศชาย และ เพศหญิง ร้อยละ 34.15, 65.85 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้ผ่านการเรียนการฝึกทักษะ ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีราวจับเฉพาะในห้องน้ำ/ห้องส้วม และราวจับบันได ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุได้แก่ ถูกชน/ชนสิ่งกีดขวาง, หกล้ม/ลื่นล้ม, ไฟดูด/ไฟช็อต, ถูกหนีบ, ถูกแมลงสัตว์กัดต่อย, ถูกของมีคมบาด, ถูกน้ำร้อน/ไฟลวก และวัตถุตกลงมากระแทก คิดเป็นอัตราอุบัติการณ์การเกิดอุบัติเหตุ เท่ากับ 67.74, 55.91, 47.31, 35.48, 22.58, 17.20, 13.98 และ 3.23 ตามลำดับ โดยอุบัติเหตุส่วนใหญ่ 3 อย่างแรก คือ อุบัติเหตุถูกชน/ชนสิ่งกีดขวาง มีสาเหตุหลักมาจากเดินชนกันกับเพื่อน/เพื่อนมาชน ร้อยละ 80.96 มักเกิดอุบัติเหตุในช่วงบ่าย, ช่วงเย็น ร้อยละ 17.46 เกิดอุบัติเหตุที่โรงอาหาร, หอนอน, โถงทางเดิน ร้อยละ 17.46 ลักษณะอาการบาดเจ็บจากการถูกชน/ชนสิ่งกีดขวาง ส่วนมากมีอาการศีรษะบวม ร้อยละ 3.17 และไม่ได้รับความบาดเจ็บ ร้อยละ 95.24 ส่วนอุบัติเหตุการหกล้ม/ลื่น ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากพื้นลื่น ร้อยละ 42.31 เกิดอุบัติเหตุในช่วงเย็น ร้อยละ 30.77 สถานที่เกิดอุบัติเหตุคือห้องน้ำ/ห้องอาบน้ำ ร้อยละ 25.00 ลักษณะอาการบาดเจ็บจากการหกล้ม/ลื่น ส่วนใหญ่เกิดแผลถลอก ร้อยละ 61.54 และอุบัติเหตุที่ 3 เกี่ยวกับไฟดูด/ไฟช็อต ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากไฟดูดขณะชาร์จแบตเตอรี่โทรศัพท์ ร้อยละ 54.55 เกิดอุบัติเหตุในช่วงเย็น ร้อยละ 38.64 เกิดอุบัติเหตุที่ หอนอน ร้อยละ 75.00 การบาดเจ็บจากการถูกไฟดูด/ไฟช็อต ส่วนใหญ่มีอาการอาา ร้อยละ 86.64

ข้อเสนอแนะ ควรมีการปรับสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะทางเดินแบบสากลสำหรับคนตาบอดระหว่างที่พัก ห้องอาหาร ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น ต้องไม่มีสิ่งกีดขวางที่อาจทำให้เกิดการบาดเจ็บได้ อีกทั้งควรมีการจัดครูหรือเจ้าหน้าที่ที่คอยเฝ้าระวังดูแลช่วงเวลาการเล่น และมีการจัดนักเรียนเป็นแกนนำด้านการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุให้รุ่นพี่ดูแลรุ่นน้องหรือเพื่อนดูแลเพื่อน

คำสำคัญ: อุบัติเหตุ, การบาดเจ็บ, คนตาบอด

(1) นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาการระบาด คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(2) สาขาวิชาวิทยาการระบาดและชีวสถิติ
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Original Article

Accidental Incidence of Visually Impaired Persons in a School, Khon Kaen Province

Natthaphong Simsila⁽¹⁾, Lertchai Chareerntanyarak⁽²⁾

Received Date: October 17, 2021

Accepted Date: December 22, 2021

Abstract

This descriptive research aimed to study the incidence rate of accidents and injuries of the blind in a school for the blind, Khon Kaen province. Data collection in the blinds of 93 people were using by questionnaire through interviewing during March-April, 2021. The questionnaire had 4 parts as personal data of samples, information of accidents in past 6 months (September 2020 – February 2021), information of environment in the school, and information regarding of orientation and mobility (O&M) for the blind. All descriptive data were analyzed by using mean, standard deviation (S.D.), median, minimum, maximum.

The results showed that the incidence rate of the blinds in the past 6 months was 88.17% (82 in 93 of the blinds). These were 34.15% of males, 65.85% of females. All the blinds learned the course of orientation and mobility for the blind. There was handrail only in the toilet/shower room and handrail stairs. The accidents were hit of hit the obstacle (67.74%), falling or slip (55.91%), electric shock (47.31%), pinched (35.48%), bitten by insects, animals (22.58%), cut by a sharp object (17.20%), scalds (13.98%), and falling object (3.23%). The most accident was hit/hitting an obstacle which was occurred in 80.96% by hit with friends, happened in the afternoon-evening in 17.46%, most occurred at the canteen, dorm, hallway in 17.46% and the most accidental cases had swollen head in 3.17%. The second accident was falling/slip causing by slippery floor in 42.31% which was occurred in the evening (30.77%), happened in toilet/shower room (25.00%), and the most cases had abrasion wound (61.54%). The third accident was an electric shock which was occurred while charging the phone battery (54.55%), happened in the evening (38.64%), occurred at the bedroom (75.00%), and the most cases had numbness (86.64%).

Suggestions; the environment especially universal design as braille block for the blind should be approved. Moreover, it must provide the teacher or staff for watching out while the blinds are playing, and arrange the leading student for accident prevention by a senior takes care of a junior or a friend takes care of a friend.

Keywords: Accident, Injuries, The Blind

(1) Master of Public Health Student in
Epidemiology, Faculty of Public Health,
Khon Kaen University

(2) Department of Epidemiology and Biostatistics,
Faculty of Public Health,
Khon Kaen University

บทนำ

การบาดเจ็บเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ในแต่ละปีทั่วโลกมีผู้เสียชีวิต มากกว่า 5.8 ล้านคน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยประมาณร้อยละ 26 จากการทำร้ายตนเอง และถูกผู้อื่นทำร้าย ขณะที่การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนเท่ากับ ร้อยละ 23 และจากสาเหตุอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การพลัดตก หกล้ม การจมน้ำ การสัมผัสสารพิษ การสัมผัสไฟและเปลวไฟ ตามลำดับ ซึ่งร้อยละ 90 พบในประเทศที่กำลังพัฒนา มี รายได้ต่ำถึงปานกลาง สำหรับประเทศไทย การบาดเจ็บเป็น สาเหตุของการเสียชีวิตอันดับสองรองจากโรคมะเร็งทุก สาเหตุและจากข้อมูลสถิติสาธารณสุข ปี 2555 มีผู้เสียชีวิต จาก การบาดเจ็บมากกว่า 4 หมื่นคน โดยมีผู้เสียชีวิตจาก อุบัติเหตุทางถนนจำนวน 14,064 คน จมน้ำ 4,017 คน การ ทำร้ายตัวเอง 3,985 คน ถูกผู้อื่นทำร้ายจำนวน 2,975 คน และพลัดตกหกล้ม 1,662 คน ซึ่ง 3 ใน 4 พบในกลุ่มเยาวชน และวัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) (สำนักโรคไม่ติดต่อ กรม ควบคุมโรค, 2557)

ในปี พ.ศ. 2561 พบการบาดเจ็บรุนแรง ทุกสาเหตุ สูงสุดในเด็กกลุ่มอายุ 10-14 ปี รองลงมา คือ 5-9 ปี, 1-4 ปี และน้อยกว่า 1 ปี ตามลำดับ โดยพบความรุนแรง (อัตราป่วย ตาย) สูงสุดในกลุ่มอายุน้อยกว่า 1 ปี รองลงมา คือ 10-14 ปี 1-4 ปี และ 5-9 ปี ตามลำดับ สาเหตุของการบาดเจ็บ ในเด็ก ที่มีจำนวนผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตมากที่สุด คือ การบาดเจ็บ จากชนส่ง โดยผู้บาดเจ็บส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 10-14 ปี แต่ พบความรุนแรงสูงสุดในกลุ่มอายุน้อยกว่า 1 ปี พาหนะที่ ผู้บาดเจ็บทั้งที่เป็นผู้ขับขี่และผู้โดยสารใช้มากกว่าร้อยละ 80 คือ รถจักรยานยนต์ทั้งนี้การบาดเจ็บจากชนส่งเกินกว่า ครึ่งเกิดจากการชนกัน การรายงานส่วนใหญ่มาจากภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ การบาดเจ็บจากพลัดตก หกล้ม มี จำนวนผู้บาดเจ็บรองลงมา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 5-9 ปี แต่ทว่า มีอัตราป่วยตายค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่เป็นการ บาดเจ็บจากพลัดตก หกล้มบนพื้นระดับเดียวกันจากการลื่น สะดุดและ เสียหลัก สำหรับการบาดเจ็บจากตกน้ำและจมน้ำ

แม้จะมีผู้บาดเจ็บจำนวนไม่มาก ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 1-4 ปี แต่มีอัตรา ป่วยตายสูงมาก มีผู้เสียชีวิตถึง 1 ใน 4 ของ ผู้บาดเจ็บ โดยพบความรุนแรงสูงสุดในกลุ่มอายุน้อยกว่า 1 ปี ส่วนใหญ่เป็นการ บาดเจ็บจากชนิดที่ไม่ได้ระบุรายละเอียด รองลงมา เป็น การบาดเจ็บในแหล่งน้ำธรรมชาติสาเหตุสำคัญ ของการบาดเจ็บ ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุมีความแตกต่างกัน โดยพบอัตราป่วยตายสูงสุดในกลุ่มอายุน้อยกว่า 1 ปี มากกว่า กลุ่มอายุอื่น (สำนักกระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข, 2561)

จากสถิติการใช้บริการงานอนามัยของโรงเรียนศึกษา คนตาบอด ปีการศึกษา 2562 พบว่า มีบาดแผล จำนวน 23 ครั้ง นอนพักที่ห้องพยาบาล จำนวน 7 ครั้ง และมีผื่นคันหรือ แพ้ จำนวน 4 ครั้ง (โรงเรียนศึกษาคนตาบอด, 2563)

การที่ผู้พิการทางสายตาใช้ชีวิตประจำวันหรือการ เคลื่อนไหวไปยังส่วนต่างๆ ของบ้านหรือโรงเรียน เช่น ไป ห้องน้ำ ไปรับประทานอาหาร เข้านอนบนเตียงเพื่อพักผ่อน หรือจะต้องไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อดำรงชีวิตประจำวันเป็นไป ด้วยความยากลำบาก เพราะผู้พิการทางสายตาตามองไม่ค่อย เห็นหรือบางคนอาจจะมองไม่เห็นเลย ซึ่งการทำกิจวัตร ประจำวันเป็นเรื่องไม่่ง่ายนัก อาจจะสะดุดล้ม การเดินชน สิ่งของ ซึ่งจำเป็นต้องมีทักษะในการทำ ความคุ้นเคยกับ สภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว เทคนิคการใช้ไม้เท้า หรือ อุปกรณ์ช่วยในการเดินทางชนิดอื่นๆ นอกจากนี้นี้ยังขึ้นกับ สภาพแวดล้อม เจตคติของผู้คนรอบข้าง ความคาดหวังของ ผู้อื่นหรือตนเองที่มีความสามารถของผู้พิการทางสายตาแต่ละ คน ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาดังกล่าว ดังนั้นด้วยเหตุนี้ผู้ ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาอุบัติการณ์การบาดเจ็บที่เกิด จากอุบัติเหตุในผู้พิการทางสายตา ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปเป็น แนวทางในการพัฒนา วางแผนต่อการป้องกันอุบัติเหตุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตราอุบัติการณ์การเกิดอุบัติเหตุ จำแนกตามลักษณะการเกิดอุบัติเหตุของผู้พิการทางสายตา

ในโรงเรียนแห่งหนึ่งจังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุของผู้พิการทางสายตาในโรงเรียนแห่งหนึ่งจังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน 2564

• ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้พิการทางสายตาในโรงเรียนแห่งหนึ่ง จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งหมด 93 คน

• เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 4 ส่วน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะความพิการ สิทธิการรักษาพยาบาล โรคประจำตัว ประวัติการแพ้ยา/แพ้อาหาร

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุของผู้พิการทางสายตา ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา (เดือนกันยายน 2563 – กุมภาพันธ์ 2564) ประกอบด้วย ลักษณะอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น 8 สาเหตุ ได้แก่ หกล้ม/ลื่นล้ม ถูกร้อน/ไฟลวก การถูกของมีคมบาดมือ การถูกแมลงสัตว์กัดต่อย การถูกหนีบ การถูกชน/ชนสิ่งกีดขวาง การถูกวัตถุตกลงมากระทบ การถูกไฟดูด/ไฟช็อต และสัมภาษณ์ สาเหตุ ช่วงเวลา สถานที่ ความบาดเจ็บที่ได้รับ ตำแหน่งของการบาดเจ็บ และการรักษาภายหลังการเกิดอุบัติเหตุ ของแต่ละสาเหตุ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ตอนที่ 4 ข้อมูลการอบรมของผู้พิการทางสายตา เกี่ยวกับการฝึกทักษะ orientation and mobility (O&M)

• การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการจากคณะกรรมการการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามหลักฐานเลขที่ HE642008 ลง

วันที่ 19 มีนาคม 2564

• การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเพียงคนเดียวจากผู้พิการทางสายตาในโรงเรียนแห่งหนึ่ง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยไปพบกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและรายละเอียดในการเก็บข้อมูล ขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์มีการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างลงนามด้วยลายนิ้วมือเพื่อยินยอมเข้าร่วมการศึกษา ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 15-20 นาที ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

• การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แล้วได้นำข้อมูลมาลงรหัส และบันทึกลงในโปรแกรมบันทึกข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้ลงบันทึกข้อมูลเพียงคนเดียว จากนั้นนำมาคำนวณวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง 93 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.29 เพศชาย ร้อยละ 38.71 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เกิดอุบัติเหตุในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจำนวน ร้อยละ 88.17 โดยแบ่งการเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด เกิดขึ้นกับเพศหญิง จำนวนร้อยละ 65.85 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 10 – 14 ปี จำนวนร้อยละ 36.59 ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวนร้อยละ 28.05 กลุ่ม

ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุ ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุในหลายรูปแบบหลายลักษณะ เช่น หกล้ม/ลื่น, ถูกร้อน/ไฟลวก, ถูกของมีคมบาด, แมลงสัตว์กัดต่อย, ถูกหนีบ, ถูกชนหรือชนสิ่งกีดขวาง, วัตถุตกลงมากระทบ, ไฟดูด/ไฟช็อต พบอุบัติการณ์การเกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 88.17 โดยพิจารณาแยกแต่ละอุบัติเหตุ

ตามสาเหตุดังนี้

สาเหตุที่ 1 หกล้ม/ลื่น เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 55.91 โดยมีสาเหตุมาจากพื้นลื่น ร้อยละ 42.31 เกิดอุบัติเหตุในช่วงเย็น ร้อยละ 30.77 เกิดอุบัติเหตุที่ห้องน้ำ/ห้องอาบน้ำ ร้อยละ 25.00 กลุ่มตัวอย่างได้รับการบาดเจ็บจากการหกล้ม/ลื่น แบ่งเป็น เกิดแผลถลอก ร้อยละ 61.54 โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการรักษาเบื้องต้นที่ห้องพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บ ร้อยละ 51.43

สาเหตุที่ 2 ถูกน้ำร้อน/ไฟลวก เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 12.98 โดยมีสาเหตุมาจากถูกน้ำร้อนลวก/ไฟลวกโดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 30.77 เกิดอุบัติเหตุในช่วงเช้า ร้อยละ 30.77 เกิดอุบัติเหตุที่หอนอน ร้อยละ 46.15 ได้รับความบาดเจ็บจากการถูกน้ำร้อน/ไฟลวก แบ่งเป็น ปวดแสบปวดร้อน ร้อยละ 53.85 กลุ่มตัวอย่างได้รับการรักษาเบื้องต้นที่ห้องพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บ ร้อยละ 27.27

สาเหตุที่ 3 ถูกของมีคมบาด เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 17.20 โดยมีสาเหตุมาจากมีดบาด ร้อยละ 43.75 เกิดอุบัติเหตุในช่วงเย็น ร้อยละ 50.00 เกิดที่โรงอาหาร ร้อยละ 18.75 กลุ่มตัวอย่างได้รับความบาดเจ็บจากการถูกของมีคมบาด แบ่งเป็น แผลเปิด ร้อยละ 57.50 กลุ่มตัวอย่างได้รับการรักษาเบื้องต้นที่ห้องพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บ ร้อยละ 28.57

สาเหตุที่ 4 ถูกแมลงสัตว์กัดต่อย เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 22.58 โดยมีสาเหตุมาจากโดนแมลงสัตว์กัดต่อยโดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 80.95 เกิดอุบัติเหตุในช่วงเช้า ร้อยละ 23.81 เกิดอุบัติเหตุที่โรงอาหาร ร้อยละ 23.81 กลุ่มตัวอย่างได้รับความบาดเจ็บจากการถูกแมลงสัตว์กัดต่อย แบ่งเป็น ปวด/บวม ร้อยละ 80.95 กลุ่มตัวอย่างได้รับการรักษาเบื้องต้นที่ห้องพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บ ร้อยละ 22.22

สาเหตุที่ 5 ถูกหนีบ เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 35.48 โดยมีสาเหตุมาจากประตูหนีบ ร้อยละ 81.82 เกิดอุบัติเหตุในช่วงเย็น ร้อยละ 42.42 เกิดอุบัติเหตุที่หอนอน ร้อยละ 36.36 กลุ่มตัวอย่างได้รับความบาดเจ็บจากการถูกหนีบ แบ่งเป็น มีแผลถลอก ร้อยละ 30.30 กลุ่มตัวอย่างได้รับการรักษาเบื้องต้นที่ห้องพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บ ร้อยละ 28.08

สาเหตุที่ 6 ถูกชน/ชนสิ่งกีดขวาง เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 67.74 โดยมีสาเหตุมาจาก

เดินชนกันกับเพื่อน/เพื่อนมาชน ร้อยละ 80.96 เกิดอุบัติเหตุในช่วงบ่าย, ช่วงเย็น ร้อยละ 17.46 เกิดอุบัติเหตุที่โรงอาหาร, หอนอน, โถงทางเดิน ร้อยละ 17.46 กลุ่มตัวอย่างได้รับความบาดเจ็บจากการถูกชน/ชนสิ่งกีดขวาง แบ่งเป็น หัวโน ร้อยละ 3.17 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่ได้รับการรักษา/ปล่อยให้หายเอง

สาเหตุที่ 7 วัตถุตกลงมากระแทก เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 3.23 โดยมีสาเหตุมาจากมะม่วงตกใส่ ไม่เท่าตกใส่ และโต๊ะเขียนหนังสือล้มทับ ร้อยละ 33.33 เกิดอุบัติเหตุในช่วงค่ำ ร้อยละ 66.66 เกิดอุบัติเหตุที่ห้องเรียน ร้อยละ 66.66 เกิดที่หอนอน ร้อยละ 33.34 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่ได้รับความบาดเจ็บจากการวัตถุตกลงมากระแทก

สาเหตุที่ 8 ไฟดูด/ไฟช็อต เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 52.69 โดยมีสาเหตุมาจากขณะชาร์จแบตเตอรี่โทรศัพท์ ร้อยละ 54.55 เกิดอุบัติเหตุในช่วงเย็น ร้อยละ 38.64 เกิดอุบัติเหตุที่ หอนอน ร้อยละ 75.00 กลุ่มตัวอย่างได้รับความบาดเจ็บจากการไฟดูด/ไฟช็อต แบ่งเป็น เกิดอาการชา ร้อยละ 86.64 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่ได้รับการรักษา/ปล่อยให้หายเอง

บทสรุปและอภิปรายผล

อัตราอุบัติการณ์การเกิดอุบัติเหตุของผู้พิการทางสายตา เท่ากับ 88.17 แบ่งเป็นเพศชาย ร้อยละ 34.15 เพศหญิง ร้อยละ 65.85 ซึ่งอัตราการเกิดอุบัติเหตุเพศหญิงเกิดอุบัติเหตุ มากกว่าเพศชายเท่ากับ 1.93 : 1 กลุ่มตัวอย่างอยู่ในช่วงอายุ 5–9 ปี ร้อยละ 30.49 อายุ 10–14 ปี ร้อยละ 36.59 อายุ 15–19 ปี ร้อยละ 29.27 อายุ 20–23 ปี ร้อยละ 3.66 ซึ่ง ขัดแย้งกับการศึกษาของกนิษฐา จอดนอก และคณะ (2559) ศึกษาการพัฒนาแบบการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ทอง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า อุบัติเหตุในเด็กนักเรียนที่พบมากที่สุดคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่เนื่องด้วยการศึกษานี้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่พิการทางสายตา อาจทำให้ผลการศึกษาดังกล่าวแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างเกิดอุบัติเหตุหกล้ม/ลื่น เกิดอุบัติเหตุ ร้อยละ 55.91 โดยมีสาเหตุมาจากพื้นลื่น ร้อยละ 42.31 เกิด

อุบัติเหตุในช่วงเย็น ร้อยละ 30.77 เกิดอุบัติเหตุที่ห้องน้ำ/ห้องอาบน้ำ ร้อยละ 25.00 กลุ่มตัวอย่างได้รับความบาดเจ็บจากการหกล้ม/ลื่น แบ่งเป็น เกิดแผลถลอก ร้อยละ 61.54 มีตำแหน่งการบาดเจ็บบริเวณขา ร้อยละ 48.57 และเกิดอุบัติเหตุถูกชน/ชนสิ่งกีดขวาง เกิดอุบัติเหตุ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 67.74 โดยมีสาเหตุมาจากเดินชนกันกับเพื่อน/เพื่อนมาชน ร้อยละ 80.96 เกิดอุบัติเหตุในช่วงบ่าย , ช่วงเย็น ร้อยละ 17.46 เกิดอุบัติเหตุที่โรงอาหาร, หอนอน, โถงทางเดิน ร้อยละ 17.46 กลุ่มตัวอย่างได้รับความบาดเจ็บจากการถูกชน/ชนสิ่งกีดขวาง แบ่งเป็น หัวโน ร้อยละ 3.17 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกนิษฐา จอดนอก และคณะ (2559) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ทอง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า อุบัติเหตุที่พบมากที่สุด คือ เด็กนักเรียนวิ่งชนกัน แต่เกิดขึ้นกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกิดอุบัติเหตุที่มากที่สุดคือ หกล้ม โดยพบว่าช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุที่บ่อยที่สุดคือ ช่วงพักกลางวัน และสถานที่เกิดอุบัติเหตุที่พบส่วนใหญ่คือ ห้องเรียน โดยพบว่า จำนวนร้อยละอุบัติเหตุที่พบบ่อย คือ นักเรียนได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุร้อยละ 33.33 จากมีด เหลาดินสอบาดมือ

สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนหรือสิ่งกีดขวางต่างๆ เช่น พื้นห้องน้ำ ราวจับในห้องน้ำ พื้นลานซักผ้า โถงทางเดิน ทางต่างระดับ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้จะทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดอุบัติเหตุ ควรมีตัวช่วยในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยการจัดระเบียบสิ่งของต่างๆ หรือปรับโถงทางเดินให้มีทางที่ต่างระดับน้อยลงหรืออาจจะไม่มีทางต่างระดับ ซึ่งสภาพหรือสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนยังไม่ได้มีการออกแบบสากล

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ศรีธรรม. (2561). **ไซท์สบนทางเท้า เบรลล์บล็อก คืออะไร**. ค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2564, จาก <https://thisable.me/content/2018/04/402>

กนิษฐา จอดนอก. (2559). การพัฒนารูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดโพธิ์ทอง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 35, 226-234.

จินตนา สุขทัต, นฤมล เอื้อมณีกุล, อาภาพร เผ่าวัฒนา, & นพรัตน์ นานคงแนบ. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้มในโรงเรียนของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. **วารสารพยาบาล**, 67(3), 28-37.

(Universal design) เช่น ทางเดินสำหรับคนตาบอด ต้องมีการปูพื้นผิวต่างสัมผัสในการเตือนและพื้นผิวต่างสัมผัสการบอกทิศทาง ส่วนกรณีจำเป็นต้องมีสิ่งกีดขวางอยู่บนทางเดิน ต้องจัดให้กีดขวางทางเดินน้อยที่สุด และสิ่งกีดขวางทั้งหมดควรจัดให้อยู่แนวเดียวกันกับทางเดิน โดยต้องมีการพื้นผิวต่างสัมผัสในการเตือน (ชนิดปุ่มนูน) หรือมีการกั้นก่อนถึงสิ่งกีดขวางโดยให้ขอบของพื้นผิวสัมผัสในการเตือนหรือสิ่งกั้นอยู่ห่างจากสิ่งกีดขวางไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557) หรือระหว่างทางเดินจากที่พัก ห้องน้ำ ห้องเรียน ห้องอาหาร แต่ถ้าไม่ห่างไกลกันมากนัก ก็อาจทำเป็นราวจับได้

ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีการเรียนการสอนการฝึกทักษะเกี่ยวกับ Orientation and mobility (O&M) และการฝึกทักษะความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ADL) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้เรียนเกี่ยวกับทักษะดังกล่าว แต่การปฏิบัติหรือการกระทำนั้นกระทำได้ยาก หากสภาพหรือสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป แต่ถ้าสภาพหรือสิ่งแวดล้อมยังเป็นแบบเดิมก็อาจจะไม่มีปัญหาเกิดขึ้น หรือทางโรงเรียนอาจจะเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการเดินบนเบรลล์บล็อก (Braille Block) หรือไกด์ดิงบล็อก (Guiding Block) เพื่อลดปัญหาหรือการเกิดอุบัติเหตุกับกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยทางด้านพฤติกรรมหรือสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ เพื่อหาแนวทางในการลดปัญหาในการเกิดอุบัติเหตุของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างครอบคลุม
2. ควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทอื่น เช่น เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนป้องกันการเกิดอุบัติเหตุต่อไป

จุฬารัตน์ โสตะ. (2539). สวัสดิศึกษา. ขอนแก่น: ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชุลันดา ดุลการณ, & ลิศชัย เจริญธัญรักษ์. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการหกล้มในผู้สูงอายุตำบลนาบอน อำเภอม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. **วารสารพยาบาลและสุขภาพ**, 13(1), 60-70.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2527). จิตวิทยาเด็กปกติ เอกสารนิเทศศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

ยุวดี บาคาล. (2561). การประเมินความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุภายในโรงเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งเขตอำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**, 6(2), 113-131.

รัตนดวารวรรณ คลังกลาง, & ขนิษฐา นันทบุตร. (2562). สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุในผู้สูงอายุและการดูแลตนเองเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ. **วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ**, 37(3), 164-172.

โรงเรียนศึกษาค้นดาบอด. (2563). สถิติใช้บริการงานอนามัยของโรงเรียนศึกษาค้นดาบอด 2562.

สติมา มาศผล. (2552). พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชาย โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร. **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล**.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2557). ข้อเสนอแนะการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน. ค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2564, จาก <https://asa.or.th/wp-content/uploads/2017/07/BAEDRFA.pdf>

สำนักโรคบาดเี่ยวา กระทรวงสาธารณสุข. (2561). สรุปรายงานการเฝ้าระวังโรคประจำปี 2561.

ค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.boe.moph.go.th/Annual/AESR2014/aesr2557/Part%201/injury/under15.pdf>

สำนักโรคไม่ติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. (2557). แนวทางการดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บโดยสถานบริการสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: โอโมชั่นอาร์ต.

Gordon J. E. (1949). The epidemiology of accidents. **American Journal of Public Health and the Nation's Health**, 39(4), 504-515.

Sun, Y. H., Yu, I. T., Wong, T. W., Zhang, Y., Fan, Y. P., & Guo, S. Q. (2006). Unintentional injuries at school in China: Patterns and risk factors. **Accident; Analysis and Prevention**, 38(1), 208-214.

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้พิการทางสายตา จำนวน 93 คน

ข้อมูลส่วนบุคคล	เกิดอุบัติเหตุ	ไม่เกิดอุบัติเหตุ	รวม จำนวน (%)
เพศ			
ชาย	28	8	36 (38.71)
หญิง	54	3	57 (61.29)
รวม	82	11	93 (100.00)
อายุ			
5 – 9 ปี	25	7	32 (34.41)
10 – 14 ปี	30	1	31 (33.33)
15 – 19 ปี	24	1	25 (26.88)
20 – 23 ปี	3	2	5 (5.38)
รวม	82	11	93 (100.00)
ระดับการศึกษา			
อนุบาลศึกษาปีที่ 1 – 3	16	5	21 (22.58)
ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3	22	4	26 (27.96)
ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6	23	-	23 (24.73)

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้พิการทางสายตา จำนวน 93 คน (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	เกิดอุบัติเหตุ	ไม่เกิดอุบัติเหตุ	รวม จำนวน (%)
ระดับการศึกษา (ต่อ)			
มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3	12	-	12 (12.90)
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6	9	2	11 (11.83)
รวม	82	11	93 (100.00)
สิทธิการรักษาพยาบาล			
สิทธิ ท.74	76	11	87 (93.55)
สิทธิราชการ	6	-	6 (6.45)
รวม	82	11	93 (100.00)
ลักษณะความพิการ			
ตาบอดสนิททั้ง 2 ข้าง	25	-	25 (26.88)
ตาเลือนรางทั้ง 2 ข้าง	26	7	33 (35.48)
ตาบอดสนิทหรือมองเห็นข้างใดข้างหนึ่ง	28	4	32 (34.41)
สายตาเอียง	1	-	1 (1.08)
มองเห็นปกติ	2	-	2 (2.15)
รวม	82	11	93 (100.00)
โรคประจำตัว			
ไม่มี	73	11	84 (90.32)
หอบหืด	6	-	6 (6.45)
ภูมิแพ้	3	-	3 (3.23)
รวม	82	11	93 (100.00)
แพ้ยา/แพ้อาหาร			
ไม่แพ้	81	11	92 (98.92)
แพ้อาหารทะเล	1	-	1 (1.08)
รวม	82	11	93 (100.00)